Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 156. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го СЕРПНЯ 1982. ЦЕНТІВ 25 CENTS. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 19, 1982. No. 156. VOL. LXXXIX.

Совєтські і болгарські агенти були замішані в атентаті на Папу

Ню Йорк, Н.Й.— Щоденник „Ню Йорк Таймс" та інші газети помістили у вівторок 17-го серпня ц.р., довшу інформацію про те, що совєтські і болгарські агенти були безпосередньо замішані в атентаті на Папу Івана Павла II у травні 1981 року.

Інформація базована на свідченні визнаного американського спеціяліста від терористичних актів Клари Стерлінг, яка у статті в журналі „Рідерс Дайджест" заявляє, що чотиримісячні досліди журналу вказують, що Мегмет Алі Аджа, турок з походження і справжній виконавець атентату на Папу, не був правим терористом і не діяв на власну руку, як про це думали раніше.

Згідно з інформацією К. Стерлінг, Аджа отримував майже систематично допомогу зі Софії, де знаходиться кубло турецьких терористів, що ними керує секретна поліція Болгарської Народної Республіки. Голова турецької групи мав би бути якийсь Абузер Угурлю, який тепер перебуває у в'язниці в Туреччині і який персонально знає Аджу з раніших акцій. Співробітниця названого американського журналу каже, що Аджа вже раніше отримував притулок в Болгарії після того, як він втік з турецької в'язниці. Також пістоля, з якої стріляв Аджа в Папу є болгарського виробу. Аджа користувався також болгарськими документами і на це були докази після того, коли поліція в Італії зробила обшук його приватних речей.

Немає найменшого сумніву, що Москва знала про існування терориста Аджі, бо Болгарія дуже часто служить сурогатом для Москви у терористичних і підривних акціях. Американські кореспонденти в Римі, з якими розмовляла після атентату К.Стерлінг, погоджуються з думкою, що Совєтський Союз стояв „за кулісами цього неприємного виправу".

Аджа перебуває тепер в італійській в'язниці, засуджений на довічну тюрму за виконаний ним атентат на Папу, якого в комуністичних державах вважають духовим лідером польського відродження, що оформилось у профспілці „Солідарність". З тієї причини, на думку західних аналітиків, там вирішили, що він мусить згинути.

Мехіко є головним експортером нафти до ЗСА

Вашінгтон. — Американський бюлетень „Енерджі Юзер Ньюз", покликаючись на інформації Департаменту енергетики пише, що Мехіко, випереджаючи Савдійську Арабію, висунулось на перше місце в експорті нафти до З'єднаних Стейтів Америки. В червні ЗСА імпортували 124 мільйонів бочілок нафти. З цього числа 22,2 відсотки припадає на Мехіко, 17 на Савдійську Арабію і 14,2 відсотка на Велику Британію.

Для інформації журнал подає, що в минулому році Савдійська Арабія безконкуренційно провадила перед в експорті нафти до ЗСА забезпечуючи цим паливом Америку на 24,6 відсотка. За Савдійською Арабією йшла Нігерія, а щойно потім Мехіко.

Окремо відомий знавець цієї справи Ден Ладберг інформує, що запотребування Америки на бензину впало в 1981 році на 11 відсотків. В 1978 році американські водії автомобілів зужили 115,2 більйона галонів бензини, пересічно по 519 галонів кожний. Але вже в 1981 році це число впало до 102,5 більйона. В кінці цього року, кажуть спеціялісти, запотребування зменшиться ще на 2,5 більйона галонів і то не зважаючи на те, що число автомобілів на шляхах ЗСА радше зростає. Це заощадження бензини треба приписати в першу чергу власникам автомобілів, які навчились економити паливо і компаніям, які випускають на ринок автомобілі, мотори яких не пожирають стільки пального, як раніше.

Ярузельскі зустрінувся з Брежнєвим

ЗАВОРУШЕННЯ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Москва.—Войцех Ярузельскі, перший секретар Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії, прем'єр-міністер, міністер оборони і голова Військової ради національного спасіння від 13-го грудня 1981 року, тобто від дня проголошення воєнного стану у Польщі, поїхав, як черговий поклонник, до літньої резиденції Леоніда І.Брежнєва, генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР. Раніше там побували інші лідери сателітних країн.

Л.Брежнєв і його оточення, зокрема міністер закордонних справ Андрей Громико і член Політбюро Константин Черненко, зустріли польського прем'єра дуже тепло і розмова з ним, як інформує совєтське пресове агентство ТАСС, відбувалася „у дружній і невимушеній атмосфері".

Вже на самому початку розмови В.Ярузельскі, немов оправдуючись заявив, що останні розрухи в Польській Народні Республіці, зокрема у Варшаві і Гданську, Щеціні та інших містах, „були ділом зовнішніх сил, зокрема З'єднаних Стейтів Америки". До речі, згадане совєтське агентство взагалі нічого не інформувало про події в Польщі в останньому часі, а зокрема про сутички народніх мас з військом і поліцією та вимоги польського народу відновити заборонену тепер профспілку „Солідарність" та звільнити її лідерів, зокрема Леха Валенсу і його найближчих співробітників. Політичні спостерігачі кажуть, що Ярузельскі запевнив Брежнєва, що загальна ситуація покращала у кожному відношенні і що воєнний стан врятував Польщу від катастрофи і „заговору ворожизо соціялістичних країн сил", що змагали до посилення хаосу і перебрання влади в країні.

Не міг однак закрити Ярузельскі перед Брежнєвим справи економіки і погіршення загального господарського стану у Польщі. Брежнєв зі свеої сторони запевняв польського гостя, як інформує далі ТАСС, що Совєтський Союз продовжуватиме висилати економічну допомогу для „братнього польського народу" і допоможе йому розв'язати трудні господарські проблеми в майбутньому. Обидва разом засуджували З'єднані Стейти Америки, персонально Рональда Регена й інші західні держави, які „піддались тискові Вашінгтону" і застосували різні економічні санкції проти Польщі.

Брежнєв, на здивування західних спостерігачів, був тим разом більш обережний у своїх прогнозах щодо полагодження польської проблеми. В березні він заявляв, що проголошення воєнного стану є тільки тимчасовим засобом у „боротьбі проти внутрішніх підривних елементів і закордонних ворожих сил"; тим разом він взагалі не згадував про існування воєнного стану і не намагався передсказувати його закінчення. Він навіть визнав правильним потягнення В.Ярузельского про звільнення 1,200 заклядників в червні і частинну лібералізацію воєнних законів уведених польським урядом ще перед заворушеннями. Очевидно, з своєї сторони польський лідер запевнив Брежнєва в абсолютній льояльності Польщі до СССР.

Вміжчасі, військові частини і польська поліція знову мусіли вживати воду, гумові кулі і газ проти демонстрантів у Варшаві. Закордонні кореспонденти інформують, що поліція вживала силу проти демонстрантів частинно також тому, щоб доказати, що теперішній режим є здібний зламати всякий спротив, організований тими членами „Солідарності", які знаходяться поза в'язницями і ізоляційними таборами. Дивна була поведінка поліції, кажуть західні кореспонденти. Окремі відділи наказвши зібраним розійтися і, не чекаючи реакції, відразу лили воду на демонстрантів і стріляли газовими кулями. Деякі спостерігачі кажуть, що не демонстранти, а поліція викликала заколот у Варшаві.

Евакуація ПВО може початись ще цього тижня

Бейрут, Ливан. — Співробітники американського висланника на Близький Схід Филипа Габіба і ливанські чинники однозгідно інформують про те, що бійці Палестинської Визвольної Організації розпочали вже процес підготови до евакуації із західної частини Бейруту і що перші частини будуть готові до виїзду вже цієї суботи, 21-го серпня ц.р.

Вміжчасі до Бейруту наближаються вояки міжнародного корпусу, які, як відомо, покищо складатимуться з французьких, американських і італійських частин. У самому Бейруті нібито спокійно. Тільки час від часу чути поодинокі постріли з автоматичної зброї чи вистріли снайперів, але в загальному, як кажуть військові спостерігачі, „велика зброя мовчить" і 11-те з черги перемир'я триває. Речники ливанського уряду, зокрема прем'єр-міністер Шафік Ваззан, заявляють що „ми є у процесі дуже важливих перемін на протязі чергових днів і ливанський нарід повинен приготуватись до нової ситуації". Прем'єр Ваззан, довідавшись від Ф.Габіба про остаточне завершення переговорів і приготування до евакуації ПВО, виступив на телевізії з окремою промовою до ливанців, закликаючи їх затримати спокій і готуватись до загоєння ран, нанесених короткотривалою, але жорстокою війною. Ваззан заповів, що після засідання ливанського кабінету він особисто проголосить день і напрям евакуації бійців ПВО.

Поінформовані особи кажуть, що також в інших справах, зокрема у справі відтягнення сирійських військових частин з Ливану і встановлення способу контролі виходу бійців ПВО, були досягнуті порозуміння шляхом компромісу. Ізраїльські чинники заявили, що вони терпеливо очікуватимуть на другу фазу — виведення сирійських вояків. Очевидно, речники сирійського уряду в Дамаску ще не зайняли виразно становища до цієї вимоги Ізраїля, але також не реагували гостро на цю вимогу, як це було перед тим. Одинокою нерозв'язаною справою залишається ще справа ізраїльського летуна, дати повернення якого ще не узгіднено, а ізраїльці навіть побоюються, що ПВО тримає летуна і декількох ізраїльських полонених, як заставу, бо представники тієї організації відмовились навіть від розмов на цю тему з речниками Червоного Хреста, які хотіли бути посередниками.

Політичні спостерігачі кажуть, що Адміністрація президента Рональда Регена приготовляється тепер до змін політики на Близькому Сході і нової стратегії із врахуванням полагодження справи самовизначення для палестинців. Ці спостерігачі кажуть, що в скорому часі буде номінований новий дипломат на вищому рівні для полагодження тієї справи і зрушення з місця єгипетсько-ізраїльських переговорів.

ЗСА зміцнили відносини з Пекіном

ПРИПИНЯТЬ ПРОДАЖ ЗБРОЇ ДЛЯ ТАЙВАНУ

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен рішився на далекойдуче потягнення, метою якого є зміцнити дипломатичні зв'язки з Китайською Народною Республікою, хоч, як кажуть політичні спостерігачі, таке рішення Уряду ЗСА може мати далекойдучі негативні наслідки для Республіканської партії і самого Р.Регена, якщо він рішиться кандидувати на чергову каденцію в 1984 році.

Консервативні кола в Республіканській партії і особисті приятелі Президента незадоволені постановою про припинення продажі зброї для Національного Китаю, тобто Тайвану, який, як заявив сенатор Беррі Голдвоттер, республіканець з Арізони, все стояв по стороні ЗСА і був досі непохитним приятелем Америки.

Речники тайванського уряду також зайняли вже до цієї справи становище і перестерегли президента Р. Регена, що він своїм рішенням зробив одну з основних помилок під час свого урядування у Білому Домі, піддавшись виразному тискові Пекіну. На думку тайванців пекінські комуністичні диктатори вимагатимуть від ЗСА інших концесій і поступок, а у цьому відношенні комуністичні держави не мають стриму, бо вони мають визначену ціль до якої прямують різними шляхами.

У заміну за припинення продажу зброї для Тайвану, Пекін нібито обіцяв Вашінгтонові працювати в напрямі мирного полагодження тайванько-китайської проблеми і об'єднання Тайвану з материком.

Консервативні кола, як кажуть політичні коментатори, вже розпочали акцію проти Р. Регена і його дотеперішніх, як вони твердять, помилок у політиці. Очевидно, Президент активно боронитья проти всіх висунених проти його Адміністрації закидів. Він навіть особисто потелефонував до коментатора програми новинок на сітці Сі-Бі-Ес Дена Ратера, щоб запротестувати проти його нібито тенденційного насвітлення рішення Уряду про припинення продажу зброї Тайванові. Ратер, під час передачі новин, заявив слухачам, що „трапилась незвичайна подія: Президент З'єднаних Стейтів Америки особисто потелефонував до нас, щоб запротестувати проти нашого насвітлення тайванської проблеми". Ратер пізніше заявив, що телефонічна розмова з Білого Дому його особисто не переконала „ми й далі продовжуватимемо озброювати Тайван".

Політичні аналітики погоджуються з думкою, що рішення президента Р.Регена наступило у значній мірі під сильним тиском Пекіну, який останньо погрозив, що продовження продажу зброї Тайванові може мати дуже погані і далекойдучі наслідки у відносинах Пекіну з Вашінгтоном.

У світі

ОГОРОДНИК В ПАРИЖІ ЗНАЙШОВ ЗАВИНУТИЙ у пластику автоматичний пістоль польського виробу, з якого терористи вбили шість осіб і поранили 22 у жидівському ресторані. Теж знайдено два порожні магазини. Цією самою пістолею виконано було замах на ізраїльського амбасадора в Лондоні в червні ц.р. Европейські поліційні чинники вважають, що цією зброєю взагалі користуються члени Палестинської Визвольної Організації й інші арабські терористи. Знайдення цієї пістолі дуже облегшить французькій поліції у проведенні слідства, хоч поліційні спеціялісти ломлять собі голову, чому терористи не забрали зброї, а так виглядає якби зумисне підкинули її в город. Відомо є, що замах на амбасадора Ізраїля і напад на жидівську синагогу у Відні виконала арабська група Абу Нідаль, яка цілком не підпорядковується Ясірові Арафатові, лідерові ПВО.

У МОСКВІ ЗНОВУ РОЗКРИТО НЕЛЕГАЛЬНИХ торгівців золотом, якими керували на протязі кількох місяців два грузини-геологи з Магадану, портового міста над Охотським морем, яке є відоме з перевозу золота у різні частини СССР. Золото правдоподібно викрадали гірники, які працюють в копальнях золота, а потім цей вартісний метал попадав в руки добре зорганізованих торгівців, які перевозили його до Москви, Криму та інших місцевостей. Як відомо, копальні золота в Магадані були розбудовані диктатором Йосифом Сталіним коштом мільйонів політичних в'язнів, з яких більшість там таки і загинула.

ЗАВІШЕНА У СВОЇЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЛЬНА профспілка „Солідарність" у Польщі, відкрила недавно своє закордонне бюро у Брюсселі, Бельгія, місті, у якому знаходиться головна кватира Північно-Атлантійського Союзу (НАТО). Тимчасово бюро очолює 46-річний Єжи Мілевскі, який під час проголошення воєнного стану у Польщі, 13-го грудня 1981 року був на відвідинах у З'єднаних Стейтах Америки. Головною ціллю бюра буде підтримування зв'язків із західними вільними профспілками і зацікавленими справами Польщі державними чинниками західного світу. Брюссельське бюро буде свого роду головною квартирою „Солідарности" за кордоном і йому будуть підпорядковані всі інші бюра, які існують на Заході чи будуть в майбутньому створені.

РЕЧНИКИ ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКОГО УРЯДУ В Бонні гостро запротестували проти діяльности східньонімецької політичної розвідки, яка, використовуючи безробіття, вербує на службу західньонімецьких громадян, стосуючи при тому різні підступні засоби. Одним із засобів є застрашування західних німців репресіями, інші лакомляться на гроші, ще інші йдуть на співпрацю з комуністами свідомо з певним розрахунком, що у майбутньому це їм оплатиться. Найчастіше на вудку комуністів попадаються молоді безробітні німці, списки яких є дуже часто помічувані в газетах і звідти східньонімецькі шпигуни вишукують їхні прізвища. Потенціяльних кандидатів на шпигунів комуністичні „вербувальники" запрошують на відвідини до Східнього Берліну, де узгіднюють з ними умови праці. Боннські чинники є дуже часто безрадні у такій ситуації, бо на Заході панує свобода і кожний громадянин Західньої Німеччини може вільно подорожувати до Східньої Німеччини, а тим більше до поділеного на чотири сектори Берліну.

ЛІБЕРІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ САМУЕЛЬ К.ДОЙ прибув в товаристві своїх найближчих співробітників до З'єднаних Стейтів Америки. Він має в пляні зустрінутися з президентом Роналдом Регеном, державним секретарем Джорджем Шулцом і деякими членами обидвох палат Конґресу. Як відомо, президент Дой прийшов до влади в Ліберії два роки тому, влаштувавши із своїми прихильниками насильний переворот.

В Америці

НЕЩОДАВНО УПРАВЛІННЯ СОЦІЯЛЬНОГО забезпечення оголосило на наступний рік пляни виготовлення нових карток соціяльного забезпечення з банкнотового паперу, щоб їх трудніше було підробляти. Досі такі картки робилися зі звичайного грубшого паперу і їх фальшивники виробляли „з успіхом" і продавали чи таки самі ошукували ними державу. Починаючи з січня 1983 року видаватимуться тільки такі нові картки всім тим, хто вперше діставатиме картку соціяльного забезпечення і також тим, хто її загубив, порвав чи втратив у якийсь інший спосіб. Але Управління не відбиратиме всіх карток, які є на руках у американців. Ці картки і надалі дійсні.

ТАК ЗВАНА „ПАП-МЮЗІК" ПЕРЕЖИВАЄ ПЕВНУ кризу, що збільшується, бо значно й неухильно зменшується кількість продаваних платівок по всій Америці, а також великі й часті фестивалі улюблених „Пап-груп" по велетенських спортових стадіонах перестали бути атракцією для молодого глядача, який тепер волів „електронічні гри", або добрі кінофільми цього ліга. Занепад зацікавлення цього роду музикою такий значний, що журналісти й музичні критики не завагалися назвати цей факт „заходом сонця" для Пап-музики і таких же музикантів.

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ Ню Джерзі Томас Кейн тепер на кілька днів прийнятий до шпиталю з болем спини. Йому поставили діягнозу — „диск" у спинному хребті дещо вийшов з колії і для цього губернатора поставили „в диби". Тягарі, прив'язані до пояса хворого натягають хребет, щоб „диск" увійшов знову на своє місце.

ПОПУЛЯРНИЙ ЖУРНАЛ „САТИРДЕЙ РЕВ'Ю" припинив публікацію в понеділок, 16-го серпня, після того, як втратив три мільйони долярів протягом двох останніх років. Ці фонди витрачено у намаганні зберегти себе, оновити й далі існувати як місячник культурних новин. „Сатирдей Рев'ю" появлявся протягом майже 60 років,а в час свого найбільшого розквіту — в 50-их і 60-их роках — цей журнал-тижневик мав 630,000 передплатників.

ВІДОМА ФІРМА „ЗІРОКС" ВИПРОДУКУВАЛА дві нові компютори, один на „найнижчому рівні", другий — на „найвищому". Науково-інформативний процесор 1108 на найнижчому рівні матиме один мільйон „характерів" головного „банку пам'яти". Найвищий науково-інформативний процесор матиме два мільйони таких „характерів" з можливістю збільшити їхню кількість до восьми мільйонів.

ЗАМІСТЬ ДОТЕПЕРІШНІХ УБРАНЬ-УНІФОРМ для пожежників із штучних тканин, які, хоч були дуже міцні в ношенні,але швидко запалювалися і горіли, американські пожежники дістануть нові убрання з „деніму", природної і дуже міцної тканини з бавовни, щє й спеціяльно обробленої, яка горить значно повільніше, ніж штучні тканини. Цим сподіваються зберегти значне число пожежників від попечень, яких вони зазнавали під час виконування їхньої професійної праці.

ДЕБАТИ НАД ЗАКОНОМ ПРО ДОСТУПНІСТЬ абортів почались „фалібастером" в Сенаті проти тих сенаторів, що бажали б обм[illegible] за федеральні фонди. Тих сенаторів, що хочуть зменшити доступність абортів, очолює сенатор Джессі Гелмс, консервативний республіканець з Північної Каролайни, а сенаторів, які бажають залишити існуючий відносно ліберальний закон очолює сенатор Баб Перквуд, республіканець з Орегону. Йдеться тут не так про доступ на аборти, як про те, чи мають аборти оплачуватися з федерального скарбу, тобто з грошей, що їх вплачують платники державних податків.

Біля 800 осіб взяло участь в Союзовому Дні Філядельфійської Округи

Філядельфія, Па. (с.г.). — Союзовий День, що відбувся заходами місцевого Окружного Комітету в неділю 15-го серпня ц.р., на посілості УСОсередку „Тризуб" в Горшам, Па., був під кожним оглядом найбільш успішною імпрезою у цьогорічному вакаційному часі.

Коли брати під увагу химерну погоду під час кінця тижня, то неділя, 15-го серпня, була вимріяною. І не диниця, що голова Осередку „Тризуб" інж. Ігор Чижович у своєму слові привіту жартом питав „хто із союзовців молився" за таку чудову погоду.

Біля 800 осіб — союзовців-земляків — прибули на чудову „Тризубівку", щоб спільно, як одна велика союзна родина, провести час, себе краще пізнати, пошанувати довголітніх будівничих УНСоюзу, а найбільше віддати пошану заслуженим союзовим піонерам. На це свято прибули союзовці й гості не лише з Філядельфії, але майже всі доокруничі місцевості були заступлені не лише Пенсильванії, але також Ню Джерзі, Делаверу і Ню Йорку. Були гості і з далекої Фльориди, стейту Вашінгтон, а також з Парижу, Франція. На підставі того можна ствердити, що філядельфійська Округа є популярною, а „магнетом", який притягає і манить гостей є чудова посілість „Тризуб".

Союзовий День почався о годині 1-ій по полудні піднесенням американського й українського прапорів, а відтак гости мали дозвілля: одні забавлялися при звуках оркестри „Вечірня зірка", а інші споживали смачні українські страви, або підкріплялись гарячими і зимними напитками. Відтак о год. 3-ій по полудні голова Окружного Комітету й заразом голова святочного Комітету Петро Тарнавський запросив до слова головного організатора УНС Степана Гавриша, який привітав всіх присутніх від Екзекутивного Комітету УНС і зложив ґратуляції Управі Округи за вміле приготування зустрічі союзовців. Відтак, на прохання голови Округи П. Тарнавського С. Гавриш проводив святом. На вступі він привітав о. митрата Михайла Борисенка з паніматкою, о. протоієрея Олексу Лімончека з паніматкою та членів Головного Уряду, а саме: головних радних Анну Гарас, Івана Одежинського і Василя Пастушка з дружиною Теодозією. Також він привітав колишнього предсідника УНС, а тепер почесного члена союзу Йосипа Лисогора з дружиною Марією. Він також привітав й представив зібраним керівника Братської діяльности при УНС Марту Кордубу. Всі згадані члени Головного Уряду, як також Й. Лисогір та М. Кордуба, були присутні на сцені, де спільно переведено дальшу програму свята. В першу чергу вручено головному радному В.Пастушкові плякету, як новому членові „Клюбу Заслужених Союзовців".

(Закінчення на стор. 4)

Головний організатор Степан Гавриш (зліва) вручає чек на 250 дол. від УНС керівникові танцювальної групи з Фраквіллу, Па., Марії Генчер; біля неї Й.Чабан.

Йосиф Чабан (перший справа), секретар 242-го Відділу у Фраквіллі, Па., отримує плякату за організаційні успіхи від головних радних (зліва) Івана Одежинського, Анни Гарас і Василя Пастушка.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Як довго ще?

У „Таймсі" з 16-го серпня ц. р. поміщені великі копьорові світлини: по одному боці президент Роналд Реґен з похмурим обличчям, по другому — злісний, з висуненою вперед щокою ізраїльський прем'єр Менахем Беґін. Реґен каже: „...Я давно вже втратив терпеливість... Світ не може довше погоджуватися на ситуацію із щораз більшим зростанням насильства... Я висловив Ізраїлеві абсолютну конечність зберегти докладно перемир'я..." А Беґін відповідає: „Ви певне забули, що жиди падуть на коліна тільки перед Богом... Ніхто не буде вчити нас гуманітаризму... Палестинська Визвольна Організація не може залишитися у Бейруті..." Водночас у щоденній американській пресі появилася карикатура; як то ізраїльські танки посуваються вперед і як то бомби падуть вділ з ізраїльських джетів, на Західній Бейрут, а збоку стоїть президент Реґен і погрожує: „Як не заперестанете, то я вишлю вам ще одного листа з пересторогою..."

Фактом є, що створилася цікава ситуація, яка „була б веселою, як би не була дуже сумною". Ізраїль, величиною стейту Массачуссетс з населенням меншим, як жидівська громада в Бруклині в Ню Йорку, залежна військово, політично й економічно від Америки, вмаршував поверх два місяці тому з отриманою від Америки зброєю, не діставши на це згоди від Америки, та поставивши її перед доконаний факт. За ввесь той понад двомісячний період Ізраїль не рахується ані трішки з бажаннями, порадами і погрозами від Америки, тільки ставить щораз більші вимоги, сіючи водночас смерть і руїну танкам, панцерним возам, гарматами й бойовими джетами, що їх отримав від Америки під умовою, що буде користуватися тією зброєю тільки для своєї оборони. І Америка безсильна, бо — як це правильно передбачив Менахем Беґін — Америка не може виректися свого „протеже" Ізраїля, бо Ізраїль є союзником проти СССР. Але ж водночас Америка не може байдуже придивлятися кровавій кампанії Ізраїля проти Палестинської Визвольної Організації, бо у цій кампанії гинуть також тисячі невинних людей, також жінок і дітей і в руїни перемінюються старинні арабські місцевості, між ними тепер прегарний, здавен прозахідній Бейрут із заснованим там американським університетом.

Висланий Реґеном на Близький Схід емеритований американський дипломат арабського роду Філіп Габіб використовує, як посередників до лідера ПВО Ясіра Арафата високих ливанських достойників, бо американський Уряд прийняв принцип, що безпосередньо не буде стикатися з Арафатом, поки той не визнає ізраїльської держави. З такими посередниками Габіб осягнув на Близькому Сході перемир'я. Але то одна то друга сторона таз-у-раз таке перемир'я ламала і було вже 11 разів проголошування „остаточного і тривкого" перемир'я.

Це правда, що революційно-терористична Палестинська Визвольна Організація провокувала Ізраїль індивідуальними терористичними актами, наскоками партизанською тактикою, обстрілюванням ізраїльських осель з ливанської території. Це правда, що ПВО зумисне і свідомо розташувала свою приватну — Москвою озброєну — армію посеред цивільного населення Ливану, зробивши собі з тамошнього цивільного населення наче оборонний щит. Але правдою є теж, що Ізраїль, справедливо обурений провокаціями палестинців, спершу відповідав за старозавітним законом „око за око зуб за зуб". Згодом вмаршував великою реґулярною армією до Ливану, щоб „відсунути" палестинців на яких 15-20 миль, щоб із такої віддалі не можна було вже обстрілювати ізраїльську територію совєтськими „катюшами". Опісля зажадав виселення з Ливану коло 7,000 вояків-партизанів ПВО, зосереджених у мусулманському західньому Бейруті. Врешті підніс це число до кругло 12,000 партизанів, зажадавши поіменних списків „евакуйованих" з Ливану палестинців. Тепер ніби, під натиском від Габіба, Беґін те своє максималістичне становище злагіднив і частинно відкликав. Але тамошня ситуація зміняється кожного дня, кожної години. Можливо, що Беґін побачив, що небезпечно перетягати струну, коли ЗСА приєдналися до останьої одноголосної протиізраїльської резолюції Ради Безпеки ОН. І можливо, що ПВО та ввесь арабський світ зрозуміє, що 1) Ізраїль, як держава, це непорушний факт і 2), що терором не можна здобути для палетинців, колишніх вт і качів з території, яка тепер є Ізраїлем, „національного осідку", у практиці — широкої автономії.

Президент Реґен є оптимістом. Але його оптимізм виявився вже не раз передчасним. Проте війна не може тривати перманентно: 30-річна тривала „тільки" 30 років і скінчилася 1648 року.

ДРІБНІШІ ПРАВОПОРУШНИКИ, АЛЕ ДОШКУЛЬНІ, по нюйоркських підземках такі численні, що їм не діється ніяка кара, навіть якщо їх піймають. Проте тепер поліція в Ню Йорку хоче „зробити лад" цим знищувачам міського майна і тим, що перескакують через рогачку без вкидання „токена". Поліція тепер буде щомісяця вибирати 50 таких порушників правил і перевірятиме, чи вони цього не роблять часто. Якщо ж вони рецидивісти, їх таки поставлять під суд.

Евген Скоцко

ЗА ЯКЕ ОБ'ЄДНАННЯ?

II

„Відділи УККА" — це кошмар суперечности понять про структуру такої організації: центральна громадська репрезентація творить свої відділи, які надають їй характеру окремої, незалежної організації. Яке логічне оправдання, яка потреба того? Конкуруючи з місцевими організаціями, ці відділи УККА стали просто авангардом, що закріплював режим централі, режим якого не легко було змінити. УККА вкінці докотився до того, що перейшов, так би мовити, на „власність" до його головних провідників та їхньої політично-ідеологічної групи. Оправдані — якщо взагалі потрібні — можуть бути місцеві чи реґіональні централі створені як форуми для нарад над скоординованням громадської думки та дії на даній території, та це ніяк не надавало б тим центрам статуту відділів УККА.

Щодо „паперових" організацій, тобто таких, що не мають ширшого членства, а є лише назвами, за якими скривається лиш декілька осіб, що мають якісь приватні амбіції або заступають якісь особливі погляди — це просто страхіття на полі громадського діяння, особливо в теперішні часи, та існуючого громадського безладдя. З цим треба покінчити. Дотеперішній досвід виказав, що такі організаційні самопаси, не маючи ніякої відповідальности перед ширшим загалом, можуть в спритний спосіб захоплювати владу або бодай досягнути непропорційно великого впливу на хід справ в організаціях, у яких виступають. Це мало місце і в старому УККА, головно в моменти важливих перемін, як ось та що наступила у Філядельфії у 1980 році. З такими претенсійними „інституціями" треба покінчити, бо вони зводять до абсурду поняття про демократію. Вони не сміють заважувати рішально ані під час формування нової організації, ані теж пізніше в її діяльності.

Не можна заперечити, що малі горстки формально незорганізованих людей, а деколи й одиниць, можуть заступати важливі думки й ідеї, які повинні бути взяті до уваги в організованому діянні громади. Але ж в практичному житті, якщо мова про вирішування громадських справ, домінуючу ролю грають – і повинні грати — таки живі люди, що становлять більшість громадянства, діючи через своїх вибраних представників — отже справжні організації, а не самозванчі, нікім неконтрольовані індивідуальні „речники" громадської опінії. Більшість рішає — це демократичне правило.

Об'єднання, що його УККА приніс нашому громадянству в наслідок своєї „еволюції" це не те, що було побажане. Традиційно, українське громадське життя плило, як і повинно плисти, свобідним руслом, без ніякої „реґіментації". Цієї останньої сьогодні досить в Україні. Намагання заводити тісну та зовсім непотрібну централізацію різнорідних відтинків громадського життя — це нездорове явище, особливо в суто демократичній країні. В минулому централізація, якщо така була, відбувалась добровільно на базі політичних, релігійних та інших переконань — зовсім нормальне явище, яке не було аналогічним до централістичного потягу що його виказав УККА.

Формуючи нову громадську репрезентацію, треба звернути увагу на моменти — вищезгадані та інші — які супроводили УККА в його розвитку, головно в останніх роках, та остаточно довели до розпаду. Треба зробити все можливе, щоб запобігти повторенню цього. Точніше, в основи нової репрезентації повинні бути вкладені ось такі емфатичні, ясно спрецизовані застереження:

• Нова репрезентація має завжди бути саме „репрезентацією", а не вождем української громади в ЗСА, а її головним призначенням має бути діяння на полі української визвольної політики;

• Та репрезентація не може, в курсі свого розвитку, сягати по ширші компетенції, які уможливили б їй домінування над українським громадським життям, хоч вона може мати додаткові обмежені компетенції принагідної ініціятиви та координації акцій, що вимагатимуть спільного зусилля всього загалу;

• Репрезентація не сміє творити своїх „відділів" по громадах;

• „Паперові" організації не можуть бути допущені до вирішального впливу в цій репрезентації, як під час її формування, так і діяння;

• Вкінці — найголовніше — треба наголосити заборону таких статутових змін та реорганізаційних кроків, які міняли б характер репрезентації, або уможливлювали б таку зміну в майбутньому, та відводили б її від її властивого завдання, хіба на це була б непередбачена потреба великої ваги.

Залишається ще питання про рівень репрезентативности чисельно великих угрупувань у цій репрезентації. Це дійсно складна проблема, що її нелегко вирішити. Сьогодні можна лише висловити зауваження, що, мабуть, найкраще було б не відновлювати т. зв. „ротаційної" системи в структурі нової організації. У недавньому минулому саме вона довела до роз'єднання.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ
редагує Лев Яцкевич

Життя поза межами землі

Чи таке життя існує? Для молодої ґенерації, виховані на телевізійних серіях, таких, як: „Коридори часу", „Зона присмерку", „Зоряні колісниці", „Ґалактика", чи „Капітан Раджерс", це питання не потребує відповіді.

Але для звичайної людини, зацікавленої буденними справами, ідея позаземного життя, а інтеліґентного життя зокрема, становить домену нездійсненої фантазії. Греки були перші, що видвигнули цю ідею багато сторіч перед народженням Христа, вживаючи до речі, цього самого арґументу, що ми сьогодні, а саме статистичної правдоподібности. Ми можемо дискутувати над питанням дійсности, чи недійсности позаземного життя, але в одному мусимо бути згідні, а саме, що якщо воно існує, то воно розкинуте широко, наче бурян, на безмежних просторах Вселенної та має іншу форму, побудову та фізіологію від нашого земного життя.

Провісники такого життя, у формі органічних молекул, знайдено вже в метеоритах та в міжзорянім просторі. Наше сонце є розташоване на периферіях нашої ґалактики (а наша плянета відізольована великими просторами від її центральної частини. Можливе, що для багатьох світів, що лежать в осередку нашої ґалактики, плянети з рослинним та тваринним життям становлять буденну космічну подію, але не для нас.

Кожної зоряної ночі ми бачимо космічний театр на фоні неба. Мільйони, мільйонів зір, розсіяні срібним маком, пов'язані в сузір'я, оформлені в фіґури, що нагадують нам в уяві предмети щоденного вжитку, або знайомі тварини. Чародійне русло електромагнетних хвиль у формі світляних променів пливе до нас з далеких, холодних просторів. Не виключене, що поміж тими руслами променів пливуть до нас також закодовані сигнали, вислані з плянет, на яких живуть розумні, а може навіть, розумніші за нас істоти, що чекають відповіді на свої сиґнали, які вони вислали до нас, сотні, тисячі, а може навіть, десятки тисяч років тому. Зайняті своїми земними турботами, ми не маємо часу слідкувати за тими сигналами, які напевно, не були б для нас спочатку зрозумілі, навіть якщо б нам їх пощастило переловити.

Дивлячися на зоряне небо, кожна інтеліґентна людина завдає собі питання, яка ціль присвічувала Творцеві в побудові нашої Вселенної з усіма її зорями, плянетами, кометами, місяцями, квазарами, що випромінюють більше енерґії, як її можна обрахувати на основі нашої фізики, пульсарами, що бентежать астрономів своїми циклічними спалахами та „чорними дірами", що не підлягають жадним законам нашої механіки? Одне, проте, певне, що всі ті небесні тіла створені не тільки для декорації неба і що кожне з них має свою ціль, своє місце і своє призначення. Розв'язати ту велику тайну має змогу людина тільки своїм розумом.

Роздумуючи, однак, над побудовою Всесвіту, важко нам згодитися в тому, що між трильйонами, трильйонів плянет, тільки одна наша земля, плянета 5-рядної зорі, типу жовтих карликів, втішається блакитною атмосферою, життєдайним сонцем, струмками пливучої води та чудовим квітом матерії, який називаємо популярно життям. У шуканні за життям на інших плянетах нашої соняшної системи, ми післали безпілотні ракети-зонди на Марс та Венеру. На жаль, ні на одній з них вони не найшли, покищо слідів органічного життя. Зате, вони найшли на них сліди води, що згідно з поглядом біологів становить передумову існування життя. Не тільки те, вчені найшли вже формулу на основі якої обраховано, що у Всесвіті існує багато мільйонів плянет з заавансованою, технологічною цивілізацією.

В останніх роках радіотелескопи в ЗСА та Совєтськім Союзі почали обмежений обслід за познаками інтеліґентного життя на плянетах сумежних зір та ґалактики. Покищо, без успіхів. Багато людей вважає це фантазією та непотрібною витратою грошей. Ще інші, не вірять взагалі в існування життя поза межами землі, а тим більше заавансованої цивілізації. Але багато речей, у які ми колись не вірили, здійснилися і те саме, може статися з нав'язанням контакту з інтеліґентним життям у Всесвіті. На світі бо немає нічого неможливого. Уявім собі, яке реveляційне та епохальне значення мало б для цілого людства нав'язання контакту з позаземною цивілізацією. У першій мірі, ми могли б, за відносно короткий час, розв'язати всі наші земні проблеми. Найважливіша з них, це проблема енерґетична. Чи вони користуються енерґією свого сонця, а якщо так, то як вони це роблять? Як стоїть справа з їх недугами, чи існує у них проблема недуги пістряка, серця, паралічу тощо? Можливе, що населення тієї цивілізації осягнуло вже довговічність, і знову питання, як вони це зробили? Можливе, що вони винайшли вже методу протидії ґравітації, а можливе, навіть, що Айнштайн помилився і вони винайшли швидкість більшу за швидкість світла. Проблем і питань, як бачимо, дуже багато!

С. П.

ДО ЖИДІВСЬКО—УКРАЇНСЬКИХ СТОСУНКІВ

На весні минулого року активний діяч і голова Товариства єврейсько-української співпраці в Єрусалимі, Яків Сусленський, відбув поїздку по українських і жидівських осередках ЗСА й Канади з цілллю популяризувати товариство яке він очолює, і заініціювати створення такого ж товариства на Північну Америку.

Під час його поїздок він мав нагоду поінформувати українських слухачів про його концепт, програму й практичні заходи нав'язання ближчих політичних стосунків з українцями і проілюструвати потребу такого зближення подіями і фактами, частинно з власного досвіду. Він відвідав редакції українських газет, церковних ієрархів і політичних провідників усіх можливих напрямків; ці останні не пропустили ні одної хвилини щоб не зустрінутись з новими політичними діячами з Ізраїля й не доповнити його знання про внутрішньо-українські стосунки. Я. Сусленський завдяки тому посідає знання не тільки про схему українського політичного життя, але й про це, що одна група про другу думає.

Сусленський нав'язав зв'язки з поодинокими діячами, прихильними ідеї створення єврейсько-українського товариства. Вернувшися в Ізраїль, він писав до української преси прихильні статті на тему жидівсько-українського життя, і втримував активний кореспонденційний зв'язок з нашою громадою з надією зактивізувати справу товариства цього року.

Оця нова й відважна тенденція невеликої групи активних ізраїльтян, (які недовго до виявлення їхньої ідеї співпраці створили між собою по-українському „роздор" і поділились надвоє), зродилась в зовсім неприхильній, а то й ворожій психологічній і політичній атмосфері: насамперед ізраїльський уряд, із зовнішньо-політичних причин, кажеться, вважає українську справу неактуальною і може й неіснуючою, і через це прихильні українцям ізраїльтяни не є тепер там у моді; (незалежно від того вони постійно посилають урядові свої меморандуми до українських справ, а спеціяльно до справ Митр. А. Шептицького. Стара психологічна й історична ненависть до українців у Ізраїлі, як і в ЗСА, поширена. Екстремні потягнення частини жидівства в справі судів над т. зв. коляборантами свідчать про це, що до співпраці з ними ніколи не дійде. В зв'язку з міжнародною конференцією про народовбивство, яка недавно відбулася в Тель Авіві, міністерство зовнішніх справ Ізраїля натиском на це, щоб вона не відбулася, а опісля щоб відбулася в скороченому вигляді й на нижчому неголосному рівні, доказало, що то не тільки на українських, але й на загальнолюдських справах Ізраїлеві не багато залежить.

Українська сторона в діяспорі не всилі боротись з політичними пересудами довкілля, ані із системою масової інфромації, на кожну протиукраїнську акцію реагує юдофобством.

У протилежність такій неприхильній атмосфері наш сучасний хронікар повинен зареєструвати дещо позитивніше: на весні цього року до двох ізраїльських університетів було запрошено у відвідини проф. Омеляна Пріцака з Гарварду, а вліті на таке ж запрошення відбув поїздку до Єрусалиму проф. Тарас Гучак. (Останній приготовляє до друку декілька наукових праць з жидівсько-українськоі тематики, авторів обох сторін). Як виявляє обостороння кореспонденція — обидва науковці зробили приємне враження в Єрусалимі і добрі стосунки повинні продовжуватися. Виявилося, що в Ізраїлі жидівські професори охочі працювати в окремих спеціялізованих ділянках науки українознавства. В додатку, як уже було повідомлено в пресі, д-р Ізраель Клейнер з Єрусалиму виступатиме на семінарі УВАН у Гантері, 22-25 -го серпня, ц. р.

У дусі таких різких протиставлень, від екстремізму і неґації — до вирозуміння і бажання кращого, йде підготова ініціяторів до наступної зустрічі з І. Клейнером і Я. Сусленським у вересні-жовтні ц. р. Знову відбудеться розмова на тему співпраці, а українська публіка матиме нагоду ще раз охвалити, або заперечити можливість співпраці діячів обох суспільств. Роз'їзди єрусалимських діячів відбудуться між 15-им вересня і 15-им жовтня, після чого, під кінець їхнього перебування у ЗСА, плянується з'їзд ініціяторів у Ню Йорку або Філядельфії, для встановлення статутового товариства жидівсько-української співпраці. Ввесь час їхнього перебування буде використаний також на зустрічі із лідерами жидівського громадського життя в справі політичної і технічної підготови з'їзду.

На вівторок, 21-го вересня ц. р., у Вашінґтоні заплянованo, в одній із конгресових заль, Конференцію про жидівсько-українські стосунки, в якій візьмуть участь діячі обох суспільств, включаючи гостей з Єрусалиму. Конференції патронує нюйоркський конґресмен Бенджамин Ґілман, і заповіджено участь інших законодавців, прихильних темі названої конференції.

Олена Мовчан

УКРАЇНА — СЬОГОДНІ

(З нотаток туристки)

Наша група українських туристів виїхала в подорож в Україну 23-го травня і повернулася назад 8-го червня 1982 року. А тому, що я вже була в Україні 1968 року, для мене було цікаво порівняти — чи щось там змінилося за останніх 14 років? А якщо так, то що саме і в який „бік" — кращий чи гірший ?

Хоч, не так воно легко, але постараюся бути в найбільшій мірі об'єктивною і тому бодай дуже коротко передам усе так, як приймали мої очі і мої вуха — без перебільшення і без применшення. При цьому треба конче мати на увазі одну важливу річ: як і попереднього разу, так і тепер, нам, туристам, можна було бачити не все, а лише деякі „стандартні" місця, куди і тільки куди ми могли прибути на обмежений час. Конкретно, наша група мала побувати у Львові, Тернополі, Києві і на могилі Т. Шевченка в Каневі. Відхилення від цього маршруту, тобто поїздка до інших міст чи сіл була заборонена, з чого треба зробити логічний висновок, що порушників такого правила чи „закону" чекала б відповідна кара (яка саме — не знаю). Що совєтські каґебісти дуже суворо дотримуються цього правила, подам такий приклад. Прибувши до Тернополя, мені при тій нагоді дуже хотілося відвідати майже сусіднє містечко Грималів, де я народилася, як також там же могилу батьків світової слави вченого (фактичного винахідника х-проміння) проф. Івана Полюя, який є моїм родичем (мати мого батька та І. Пулюй були брат і сестра). І ось, не зважаючи на все, мені не дали дозволу бодай на кілька годин відвідати мій рідний Грималів...

У світлі вищеподаного, чи можна бодай на секунду уявити таку картину, щоб якийсь француз, німець чи англієць, який постійно живе в Америці, вирішивши відвідати свою батьківщину, дістав наказ, що хоч він(чи вона)і можуть відвідати Німеччину, Францію чи Англію, але лише кілька міст в тих країнах — і більше ні. Щось, як то кажуть, не до подумання. Але щодо совєтської дійсности, то це цілком „нормальне" явище: мені, українці, окупант не тільки не дозволив в моїй рідній батьківщині поїхати вільно там або туди, куди я хотіла, але навіть не дозволив відвідати дому, де я народилася. Та ж навіть в таких чужих і таких диктаторських країнах, як Іран в 1976 році (це ще було перед аятоллею Хомейні) або — Комуністична Китайська Народна Республіка у 1978 році я, як туристка, могла куди вільніше їздити і тому побачити куди більше місцевостей, ніж це я могла зробити тепер, опинившись на землях рідної батьківщини! Хай таваріщ Брежнєв назве мені бодай ще одну країну в світі, яка має такі нелюдські, варварсько-дикунські „закони", як це ми бачимо в СССР, ватажки якого і далі розреклямовують Совєтський Союз, як „найдемократичнішу", „найщасливішу" і „найулюбленішу" країну (читай — імперію) світу?

Львів — будьте обережні!

Як місто, Львів зробив на мене трохи гірше враження ніж 14 років тому. Тепер воно виглядає багато бруднішим ніж раніше.

Одним із найприємніших куточків Львова колись був його, відомий своєю мальовничістю, Стрийський парк. Гарних весняно-літніх чи навіть осінніх днів та вечорів колись тут можна було бачити багато львов'ян, які, після праці та після вечері, радо приходили сюди провести час. Одні з них проходжувалися по алеях обсаджених по обох боках різнокольоровими і пахучими квітами, інші сідали на лавочках, любуючись блиском води маленького озера чи ставка, який розміщується посередині парку і краса якого ставала особливо чарівною, погідною тоді, коли в безхмарно-літні вечори від дна його відбивалися проміння срібно-блискучого місяця. На жаль, часи змінилися а з ними також і Стрийський парк. Правда, не зовсім: квітів тут і досі не бракує, так само ні в чому не змінилася краса його ставка. Біда тільки в тому, як нам сказали, тепер тут стає все більше небезпечно перебувати чи „шпацерувати" під час вечірніх годин, а тим більше — вночі. Небезпечно, бо все частіше трапляються напади на людей — в тому числі ґвалтування та ограблення. Невже американська „недуга" загрозливого побільшення злочинств по вулицях та парках великих (і не тільки великих) міст переноситься також на совєтські міста?

Але що приємно впадає в очі не тільки у Львові, але також у Тернополі і Києві, це те, що люди тут набагато краще та з „смаком" одягнені ніж це ми бачимо по американських містах. Тут майже не побачите неохайно-одягнених людей, зокрема, людей молодого віку з розтріпаними брудно-заялозеними штаньми та ще й з сорочкою „на випуску". Виникає таке враження, що кожна особа, яка тут виходить на вулицю міста, намагається виглядати „по людському" — чепурно і охайно. Правдоподібно, одна з причин цього та, що протилежно до американських відносин, публічна опінія ще й досі тут досить сильна та ефективна. А саме: якби, скажімо, якась особа появилася в прилюдному місці в „неприличному" вигляді її напевно негайно висвистали б, висміяли б та розкритикували до такої міри, що хоч не хоч вона примушена була б достосуватися до більшости!

Також в порівнянні з минулим, тепер у Львові і взагалі в Україні все більше видно опасистих людей, що свідчить про те, що нарешті, люди вже мають що їсти (якщо не молочних та м'ясних страв, то бодай хліба та картоплі). Правда в значній мірі це треба завдячувати американським фармерам: згідно з умовою в цьому році совєтський уряд має закупити в ЗСА 23 мільйони метричних тонн збіжжя.

Ідемо на могилу Івасюка

Найнявши таксі, разом із своєю молодою приятелькою, яка вийшла мене зустрічати, прибуваємо на Личаківський цвинтар на якому похований молодий український композитор-патріот Володимир Івасюк.

Пройшовши трохи в глиб цвинтаря і оминувши по лівому боці пам'ятник відомій польській поетесі Марії Конопніцкій, бачимо — пам'ятник Маркіянові Шашкевичеві, родині Барвінських (також моїм дальшим родичам), могилу славетної української співачки Соломії Крушельницької, гробівець якогось польського „граб'і" (графа) і т. д. (Доречі, на мовилі Крушельницької, згідно з її бажанням, поставлено не пам'ятник, а лише надмогильну плиту. Тепер кружляють чутки, що всупереч заповітові співачки, плиту мають замінити на пам'ятник).

(Продовження буде)

Вакаційні мандри

(Пам'яті Всеволода Лемехи, Євгена і Мирона Смиків)

Після закінчення гімназійної науки в станиславівській гомназії багато з нас втримували поміж собою кореспонденційний зв'язок і вже було своєрідною традицією, що добрі приятелі із шкільної лавки відвідували себе взаємно під час літніх вакацій. Найчастіше запрошували своїх товаришів діти священиків.

Такі вакаційні прогулянки на наші галицькі приходства були все дуже приємні і веселі; з'їжджалося багато товаришів і товаришок і ще до сьогодні приємно згадувати ті часи.

Десь при кінці червня 1938 року запросив нас обох — покійного вже Всеволода Лемеху й мене, наш шкільний товариш Ромко Смик, який студіював медицину в Кракові, приїхати на „Петра" до Жовчева біля Рогатина. 12-го липня ціла велика родина о. Петра Смика величаво відсвятковувала день його Ангела.

На стацію в Жовчеві приїхав по нас брат Ромка — св. п. Мирон — він загинув пізніше під Бродами. Ми не були першими. Знайомимось. Дві сестри зятя о. Петра — о. Тарнавського, кузинки Лонгевичівні; студент теології Теодор Олійник з поблизького села Уїзд — розстріляний німцями в 1942 році під Кременчугом; брат Ромка Євген — застрілений вже після закінчення війни в большевицькій засідці в Рогатинщині. Знайомимось із найстаршим братом Ромка о. Богданом, з дружиною Володимирою, як і з шваґром о. Володимиром Тарнавським.

Приходство велике. Зобов'язує тут певна етикета, і хоч було дуже гаряче — бож „Петрівка" — ми не скидаємо блюзок. Тільки на прохання Ромка його тета, яка завжди сиділа на почесному місці, сестра матері пані професор перемиського дівочого інституту Гривнакова, великодушно дозволила нам, молодим, бути в сорочках. Для молоді був осібний стіл. Було весело. Після святочного обіду з відповідними промовами-побажаннями гості групками продовжували розмови чи розпочинали традиційного преферанса. Отець Володимир Тарнавський з дружиною Стефою збивали в саді круглі, вони чемпіони. Дружина о. Богдана Дьодя за фортепіяном, вона грає а ми, молоді, підспівуємо. Найбільш популярними серед нас таки були стрілецькі пісні.

Увечорі молодь танцює допізна; старші згадують минуле, говорять про важке життя під польською окупацією, про політичну ситуацію в світі, про можливість війни у зв'язку з домаганнями Гітлера відносно Данціґу й „Коридору" з Райху до Східніх Прус. Переважає опінія, що погрози Гітлера треба брати поважно.

Ми, молоді, спимо в саді в альтанці. Хоч ми змучені, будить нас час до часу щось, що падає на бляшаний дах. Думали, що то парубки нам перешкоджають. Рано побачили ми, що ми спали під яблунею і яблука падали і нас будили. Полягавши на запашному сіні, ми довго ще оповідали собі всякого роду жарти, час до часу сальва сміху будила й полошила заспаних птахів, дразнила сільських псів, що гавканням давали про себе знати; а й бувало, що хтось із старших радив нам таки йти спати.

Сусіди — священики пороз'їздились „усвояси". Лишилась родина. Мабуть слідуючого дня після „Петра" родина о. Петра Смика вибралась до Черча відвідати на Боцанівці Богдана Лепкого, а також і Льоня Лепкого, який був управителем курорту „Черче". Бричкою їхали їмость Ростислава з сестрою панею Гривнаковою та о. Петро Смик; може ще дехто — та не затямив.

На великому драбинястому возі зайняла свої місця на веретами позастелюваних сидженнях молодь. Скільки всіх нас було — не пригадую. Було багато. Хор створили ми гарний: співи, жарти. Віз підскакує на вибоїнах пільних доріг. Минаємо Данильче, їдемо біля Чортової гори, Пуків; зачіпаємо трішки Рогатин, і вже скоро Черче.

В Черчу ми з Всеволодом вперше.

Бачимо курортників біля цілющих вод. Старші панове попивають собі мінеральну водичку, приговорюють, жартують. І ми напились „Льоні"; на що вона помагала в тому часі, ми не довідались, проте бути в Черчі і „не напитись цілющої води" — таки не випадало. Алеями проходжуються якісь визначні громадяни, які здоровкаються, зупиняються, погуторять і продовжують свій прохід.

На вечерю ціле товариство запрошене на Богданівку до Богдана Лепкого. Ми з „Льоком" Лемехою вперше матимемо змогу зустрітись і пізнати визначного нашого поета й письменника, — тож і не дивниця — ідемо в дещо піднесеному настрої.

Ромка мама, Ростислава, тіточна сестра Богдана й Льоня Лепких, а Ромко, студіюючи в Кракові, жив у Лепких. Марія Гривнак, їмость Ростислава, о. Петро й старші за нас попереду, і ми, молоді, замикаючи похід, входимо на сходи Богданівки, де вже зібране товариство. Стисьо Лепкий, син Богдана, вітає гостей на сходах віллі, а проф. Богдан Лепкий сердечно вітається з рідними. Ромко представляє нас — своїх шкільних товаришів.

Молодь має свій стіл. Знайомимось із дочкою сенатора Остапа Луцького, який сидить між старшими, з Христиною Назаревич, з якою ми з Льоком були познайомилися кілька років тому під час нашої гімназійної прогулянки у Львові.

Старші зайняті актуальними політичними розмовами, Богдан Лепкий в більшості прислухається розмовам. Обговорюють питання евентуальної війни; яке буде наступне потягнення Гітлера; українська проблема, — оце головні теми підслуханих розмов. Хоч Гітлер загрожував Польщі, то в розмовах, що вдалось мені зачути і затямити, не відчувалось якогось захоплення політикою Гітлера. Хтось покликався на якусь статтю у „Фолькішер Беобахтер", хтось інший оповідав про розмову з кимось, хто недавно приїхав з Берліну до Львова.

Ми старались забавляти панночок при нашому столі. Дочка Богдана Софія принесла на стіл паруючий баняочок кулеші, другий глечик був з густим і холодним квасним молоком, і була мисочка з розтопленим смальцем з шкварками. До сьогодні мені здається, що такої смачної кулеші я не їв, а ті шкварки...

Нас не затримували. Старші виявили велике вирозуміння до нас, молодих. Подякувавши професорові за гостину, ми оглянули ще дуже гарну збірку ікон, що їх зібрав і ними опікувався син Богдана Стисьо. Визбирав він по дооколишніх селах багато цікавих, а за його словами, й цінних стародавніх ікон. Що сталось з ними? Чи збереглись?

Проходжуємось і ми алеями парку; досить багато курортників.

Смеркає — всі ми, молодь, заходимо до палатки, де „Ябцьо" - Яблонський з своєю оркестрою приграє до танцю. Опікункою нашого молодого столу є пані професор М. Гривнакова.

Професор Лепкий має свій сталий стіл. Зібралося тут велике товариство. Зауважую редактора Дмитра Палієва, є сенатор Луцький, є голова УНДО Дмитро Левицький, є ще хтось із кооператорів. Є невідомі мені священики. Та чи затямити всіх! Розмова спокійна, хоч сидять „противники", сказавши сьогоднішньою термінологією.

Типовим для себе жвавим тоном висказує свої погляди редактор Д. Паліїв. Хоч ми й не чули всього, про що йшла розмова, то з уривків можна було знати, що темою розмови була Чехо-Словаччина, Карпатська Україна, німецькі домагання до Польщі і яке місце в тих подіях є для української справи.

Ябцьо виграє найновіші „шляґери"; старше громадянство обсервує молодих, що кружляють під звуки танґо чи вальса. Чудовий настрій.

Біля півночі Льоньо Лепкий бере скрипку, ще хтось із курортників перебирає інший інструмент, і починають грати настроєві стрілецькі пісні. Молодь не перестає танцювати, а заля підхоплює відомі мелодії і розпочинається чудовий імпровізований концерт. Заля і оркестра створили одну велику родину.

Світло починає меркнути. Звуки із скрипки Льоня виходять тихіші, удари бубна ледве чутні, вже тільки маленьке жевріюче світельце... Льоньо грає ще тихіше, і вже при повному безсвітлі прощає гостей — бажає доброї ночі.

Як святоіванські огники, так блимають світла ручних лямпок по алеях курорту. Ми прощаємось із нашими партнерками, бо нам стелиться ще дальша нічна дорога до села Дички, де парохом був шваґер Ромка — о. Володимир Тарнавський. Роман, Євген і Мирон Смики, Всеволод Лемеха і я ідемо по півночі пішки. Ґенко мав знати дорогу. Як пригадую собі — ніч була темна, навіть на „головній" дорозі нікого не було. Перелякали ми фірманів валки возів, які мабуть їхали по товар для кооператив до рогатинського Союзу.

По кількох кілометрах прийшлось „підкачати" штани аж до колін і зняти черевики, бо була сильна роса. Не було то дуже вигідно іти „босаком", та кожний з нас дещо був привик ходити босоніж.

Десь по третій годині вночі — вже був майже світанок — ми добились до Дичок. Отець В. Тарнавський з дружиною Стефою були здивовані такими ранніми гостями, але багато не розпитували. В короткому часі наша п'ятка спала міцним сном, бо то були часи безжурної молодости.

Орест Корчак-Городиський

Світова виставка українських мистців

Як було заповіджено, світова виставка українських образотворчих мистців відбудеться в Торонто в вересні 1982 року при участі 90-ох відомих мистців з 9 країн і трьох континентів: ЗСА, Канади, Великобританії, Франції, Західньої Німеччини, Швайцарії, Австралії, Венесуелі і мистців, недавно прибулих з України.

Своїм характером виставка репрезентуватиме різні мистецькі напрями і стилі. У зв'язку з одержанням маси творів від 130 мистців представники канадських музеїв і українські члени Селекційної комісії погодилися, що для збереженням мистецької суцільности виставки треба було зробити вибір, який віддзеркалює найтиповіші твори українських образотворчих мистців у вільному світі.

Це вирішення залишило поза вибором чимало творів, які своїм стилем не підходили до цілости виставки. Але доцінюючи вартість тих творів, Канадсько-Українська Мистецька Фундація вирішила влаштувати окрему виставку без участи Селекційної комісії подібно, як це практикує Паризький Сальон Незалежних. Це дасть змогу широким колам нашої української суспільности і самим мистцям провести відповідну оцінку цієї виставки.

Світова виставка відбудеться під патронатом Ради Культури при СКВУ. Рівночасно вона одержала повну підтримку уряду провінції Онтаріо, а зокрема міністра громадянства і культури Бруса МекКеффрі. Зі зрозумінням, виявами доброзичливости та матеріяльною допомогою прийшла нам також Українська Канадійська Фундація ім. Тараса Шевченка.

Офіційне відкриття виставки відбудеться у четвер, 16-го вересня 1982 р., о годині 7:30 вечора. Виставка триватиме до 15-го жовтня ц.р.

Багатоілюстрований каталог виставки трьома мовами—українською, англійською і французькою—за редакцією Святослава Гординського можна набути в ґалерії КУМФ під час виставки або в українських книгарнях у згаданих країнах за ціну 30 канадських долярів.

Запрошуючи всіх до ласкавої участи у цій величавій виставці українського образотворчого мистецтва у вільному світі, Канадсько-Українська Мистецька Фундація надіється, що ця виставка добре прислужиться українській громаді та її мистецькій культурі.

Канадсько-Українська Мистецька Фундація

Клівленд готується до 40-річчя УПА

Українське громадянство метрополітального Клівленду інтенсивно готується до відзначення 40-ліття Української Повстанської Армії. Підготовчою працею керує обраний Діловий комітет, що його покликали місцеві організації Українського Визвольного Фронту: Микола Поглід—голова, Степан Зорій—перший і Роман Почтар—другий заступники голови; Богдан Рошецький-секретар, Ірена Фаріон—англомовний секретар; фінансова референтура: Іван Оліяр, Петро Райца, Михайло Моцьо, Павло Голик, Мирослав Почтар; організаційна референтура: Петро Дмитрик, Теодор Василик, Володимир Корнацький, Степан Кавка, Федір Колосівський; мистецька референтура: Степан Зорій, Роман Почтар, Лев Кусяка, д-р Мирослав Цішкевич, д-р Богдан Чепак, Теодор Гайдук; преса-інформація: Василь Мудрак, Олександер Блашків, Григорій Головка, проф. Юрій Григоріїв.

Зовнішні зв'язки: д-р Богдан Футей, Ірена Фаріон, Ірена Кулик, інж. Іван Возняк, Мирон Василик; члени комітету: мгр Наталя Ґолембйовська, ОЖ ООЧСУ; інж. Ірена Кашубинська, СУА; Мирослав Почтар, СУМА; мгр Василь Ліщинецький, УНС; В. Шудан, УНП Володимир Баран, ІД УНА; Іван Палка, УСС; проф. Роман Лесик, УСС; Григорій Головка, Провидіння; Мирослав Гейнищ, Самопоміч; М. Ляшук, ДЦ УНР; Мирон Василик, ТУСМ.

Святкування роковин УПА попередить 10-го жовтня на католицькому цвинтарі свв. Петра і Павла відкриття і посвячення символічного пам'ятника героям УПА, поляглим у великій визвольній боротьбі за волю України. Побудовою пам'ятника займається окремий громадський комітет.

У суботу, 30-го жовтня, в залі при українському православному соборі св. Володимира відбудеться бенкет. Святочне слово виголосить відомий суспільно-політичний діяч інж. Степан Ґоляш-Мар. У мистецькій частині виступлять мистці української пісні і сцени, Соня Сахно та Віктор Шевель, довголітні солісти хорових ансамблів СУМ „Прометей" і „Діброва" в Торонто, Канада.

На свято очікують численних гостей з Лорейну, Акрону, Кентону і Янґставну.

В.М.

ЧОТИРИ ПРІЗВИЩА

У дописі „Гарвардський вечір в Українському Інституті Америки" (ч. 151, „Свобода" з 12-го серпня ц.р.) випали з тексту при складанні прізвища членів комітету святкування: інж. Володимира Назаревича, віцепрезидента Українського Інституту Америки, та членів екзекутиви ФКУ — інж. Юрія Гончаренка, інж. Романа Волчука і Віри Дейчаківської. — Ред.

У Кетскильських горах

(ВАКАЦІЙНИЙ РЕПОРТАЖ)

Винятково цьогорічний літній відпочинок я вирішив провести здаля від гамору і звуків немилосердно голосних оркестр—у затишному Гантері.

Скільки разів буваю чи то на „Союзівці", „Верховині" чи в Гантері, стільки разів пригадуються мені молоді роки, гостинні виступи нашого театру в Карпатах—Надвірна, Делятин, Яремче, Татарів, Дора, Ворохта, Жабє, Кути, Косів; менші театри не минали Брошнева, Перґінська й Осмолоди.

У Гантері, звичайно, „причалюю" до „Марічки". Між іншим її власниця Марія Лампіка добре знайома колишнім відвідувачам „Веселого Львова", бо була там прикрасою вокального квартету цього ж театру.

Приємно було тут зараз же першого дня зустріти давніх знайомих—Нелю Кравців у товаристві ред. А. Драгана, до речі, редактор давній товариш Любомира Лампіки, друзяки спільної в'язничної долі ще довго до розвалу Польщі.

Та в „Ксені" можна зустіти більше знайомих і друзів. Тут ред. Уляна Любович, ред. Іван Кедрин, Ікер. З образотворчих мистців у „Ксені" мешкають Едвард Козак і Володимир Савчак з Австралії. В. Савчак, уроджженець Бережан, закінчив мистецькі студії у Вільні, має за собою кільканадцять індивідуальних і збірних виставок у Австралії (на кількох з них одержав перші нагороди). Крім цього, він експонував свої картини в Парижі та в деяких містах ЗСА і Канади.

На цьому місці годиться підкреслити особливий характер Е. Козака, який великодушно й доброзичливо відступив кільканадцять квадратових метрів „своєї території" колезі по кисті Савчакові, так що на одній і тій самій стіні пишаються картини Ека і Савчака. Навряд, чи інший мистець здобувся б на такий жест.

У „Ксені", в горішній залі, розклав свої експонати майстер мистецького чеканення по металу відомий Рем Багаутдин. Виходить, що в „Ксені" рівночасно проходять три образотворчі виставки.

Взагалі Гантер відомий з образотворчих виставок і ґалерій Словом, тут є що оглядати—чи підете до „Гражди", чи вступите до пані Ольги Соневицької, чи підете до мисткині Людмили Морозової, у всіх тих місцях не можете відірвати очей від тієї краси, що її перенесли мистці на свої полотна. Іншим разом обіцяю собі ще вступити до інших наших тамтешніх мистців-малярів, а там їх не бракує, головним чином пейзажистів і „квітярів".

У Гантері час летить ракетою. Навіть забракне його погуторити зі своїми земляками, молодшими і старшими шкільними товаришами, так що з д-ром Славком Остап'юком і д-ром Романом Морозом тільки приторком згадали нам дороге місто Тернопіль. А втім, коли на годину чи дві захмариться небо, кортить дещо почитити. Стовідсотково впевнений в тому, що книжка—друг людини, я взяв зі собою аж трьох книгодрузів, а що я впритул папероопсуйства на перший „мах" взяв у руки Юрія Стефаника-Клинового „Моїм синам, моїм приятелям". Книга (616 ст.) вас „бере" не тому, що вона „ціни не має, бо в продажу її не буде", але в ній незвичайно цікавий матеріял—про листування Василя Стефаника; у тексті згадується перше кохання автора „Землі", цікаве з його біографії, про відношення Івана Франка до Василя Стефаника, аналіза його творчости тощо. Крім цього, про літературну творчість наших сімнадцятьох поетів і письменників. Є там ще окремий відділ—„Дещо про деяких українських письменників, „Рецензії" і „Miscellanea".

Автор книги часто-густо вказує на метафори і поетичні порівняння поодиноких поетів і письменників, а й сам тут і там їх уживає, що слід з признанням відмітити. Як приклад, наведу тільки один фрагмент із статті-репортажу п.н. „Чи справді Шандровому роду не буде переводу?":

„...весна в степових провінціях Канади не така, як в Україні, де вітрець, такий лаґідний, як дотик материної руки, ледве ворушить розквітлими вишнями, щоб рознести по світу ніжні пахощі весняної пори. А тут вишень ні сліду, тільки вітри-суховії дмуть і дмуть..." („Miscellanea" ст. 575).

Другу лектуру „На холопський розум" Гриця Зозулі Ека годі збути двома-трьома реченнями, треба таки сісти, закасати рукави і відгукнутися, як Бог приказав, з вдячністю, що автор згадав мене, скромного раба в своєму „Паркані": „...Адіт, там і Кунц Климовський, жи нагле перекинув си на планетника і з пюром у руці шукає діри в небі" (ст. 197).

З приємністю я прочитав також „Ліхтарі" Мирона Левицького. Це талановито написані нариси з дитячих і юнацьких років автора. Читаючи, мені ввижався Львів зокрема дільниця, в якій відбувається дія „Ліхтарів". Саме я мешкав у цій дільниці (ріг Гофмана і Боніфратрів). По-моєму „Ліхтарі"—добрий літературний старт Мирона Левицького.

Слід признати, що в Гантері не можна нудьгувати, бо тут деякі мистці сцени, що виступають на „Союзівці", вступають до Гантера.

30-го липня ц.р. в „Ксені" виступила Евеліна Белюць з пісеньками легкого жанру при акомпаньяменті Леоніда Вербицького і Надія Світлична з читанням віршів. Співачка помітно розвиває свій хист. Пісні в її виконанні носять ознаку тонкого відчуття тексту і композиції та створюють настрій. Уважно вона стежить, щоб міміка, жест і рух були влучно примінені до її сценічної продукції. Відчуття межі, міри—ознака майстерности.

Вступ до цього вечора, що його виконала ред. У. Любович, був справжнім шедевром.

7-го серпня ц.р. відбувся в „Гражді" попис учнів УМІ під мистецьким керівництвом проф. Дарії Каранович з великим успіхом. Уміжчасі в „Ксені" була ще доповідь з прозірками проф. Дражньовського „Про мозаїки в Равенні".

Напередодні мого виїзду з Гантру з'явилися з Клівленду давні мої друзі—Євген Садовський, колишній актор, співак-соліст і диригент, та другий співак-соліст д-р Боднар. Я, признаюся, був одробину лихий на цю двійку концертових і „платівкових" співаків, бо як же ж вибиратися в гори та не взяти з собою нот. Невже не було їм цікаво виступити, крім Гантеру, на Союзівці, „Верховині" і „Сумівці"? Щоправда, вони частинно свій гонор направили в церкві в часі Богослужби—Садовський читав Апостола, а Боднар співав „Вірую", за що їм о. Ваврик помахав рукою, зачиняючи царські врата.

З радістю в „Карпатії" я зустрічався частенько з широковідомою, славною акторкою Леною Бенцалевою. Її великим плюсом (читай—Богом даним) є те, що їй хоча вже поза „копу", та виглядає на вродливу сорокіку.

Тут живе також Влодзя Стрийська-Гірняк, товаришка з театру ім. Котляревського; вона також одна з „Роксолянок", з якими я, як імпресаріо, мандрував по Німеччині.

І так у Гантері час минув—як каже Уляна Любович—„шалено", а Марта Калитовська про це проминання часу має думку, що „дні в сандалях запорошених, гублять запах молодости...". На превеликий жаль! Притакнувши поетці в мислях, хоч-не-хоч я подався „восвояси".

Я. Климовський

Школа Українознавства в Чикаго

Школу українознавства при українській православній парафії святого Володимира в Чикаго засновано 1949 року. За понад 30 років її існування сотні української молоді закінчили десять кляс цієї школи. В 1972 році школу відвідував 191 учень, і це було найбільше число учнів за час існування школи. Від того часу кількість учнів постійно зменшується через зменшення дітей в родинах та зменшення зацікавлення батьків українською школою.

А нам за межами України тепер більше, ніж будь-коли потрібно мати чимбільше свідомої української молоді яка вміє говорити, писати і читати по-українському і знає українські проблеми. Без молодої зміни зі знанням української мови наші церковні, громадські, фінансові та політичні організації будуть занепадати.

Тому обов'язком кожного свідомого батька чи матері послати свою дитину до школи українознавства. Навчання у школі українознавства при парафії св. Володимира в Чикаго почнеться у суботу, 11-го вересня, о 9-ій годині ранку і триває кожної суботи до години 1:20 по полудні. Кошти навчання—96 долярів від учня річно. До школи приймаються діти до передшкілля та старших кляс від 1-ої до 10-ої, незалежно до якої української парафії належать їх батьки—православної, католицької чи баптистської. У школі навчаються мову, літературу, історію географію, релігію, культуру та спів.

О.К.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність, дня 5-го травня 1982 р., наша Найдорожча Мама Бабця і Тета

бл. п. КАРОЛИНА ЛАВРИШКО з ЯВОРСЬКИХ

Цією дорогою складаємо щиру подяку Родині, Приятелям і Всім, що виявили нам щирі співчуття і несли слова розради у тяжких хвилинах нашого смутку, по втраті Дорогої особи.

В першій мірі сердечна подяка Всечеснішим Отцям, о. шамбелянові Петрові Федорчукові, парохові церкви св. Михаїла в Йонкерсі, о. Юліянові Осадці, парохові церкви св. Володимира в Ґлен Спей, о. Василеві Джулі, сотрудникові церкви св. Михаїла в Йонкерсі, та о. Ричардові Бриді, за довголітню духову опіку над Покійною, відвідини Її в дома і в лічниці, та за відслуження похоронів.

Особлива подяка о. Юліянові Осадці за його щирі і теплі слова під час Боогослуження в церкві.

Щиро дякуємо д-рові Василеві Кіналеві за довголітню і дуже дбайливу опіку над Покійною під час Її довгої і тяжкої недуги.

Нашим Приятелям п-і Юлії Добош, п-і Василеві Никифорукові, та п-і Михайлові Добошеві щире спасибі за їхні зворушливі прощальні слова.

Ми не вимовно вдячні всім, що замість квітів на могилу Покійної зложили свої пожертви на Богослуження, Патріярший Фонд, Фонд будови церкви в Люрді, та на фонд церкви св. Михаїла в Йонкерсі.

Наша щира подяка всім, що висловили нам свої щирі співчуття, усно, телефонічно чи письмово. Дякуємо всім за участь у похоронних відправах, а якщо ми когось проминули, то просимо вибачення.

Щиро дякуємо похоронному заведенню Дучинські-Чирко за дуже дбайливе переведення похорону.

Нехай Ласкавий Господь винагородить Вам всім сторицею.

РОДИНА

В 40 ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашої Найдорожчої і Незабутньої Дружини, Мами і Бабуні

бл. п. ІРЕНИ ВИННИЦЬКОЇ

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

у Філядельфії: в понеділок, 23 СЕРПНЯ 1982 р. о год. 7-ій рано.
в катедральному храмі ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ
о год. 8-ій рано в церкві БЛАГОВІЩЕННЯ П.Д.М. Мельрозе Парк.
в Гантері 24-го СЕРПНЯ 1982 р.
в церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ.

Про молитви за спокій душі Покійної просять:

ВОЛОДИМИР — чоловік з Родиною

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ мого Найдорожчого, Незабутнього БАТЬКА

о. Крилошанина ІВАНА ЛЕБЕДОВИЧА

будуть відслужені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в дні 24-го серпня ц. р.

в парафіяльній церкві Царя Христа у Філядельфії, о год. 8-ій рано;
в Соборі Святої Софії в Римі;
у Храмі Жировицької Богородиці і Свв. Сергія і Вакха;
в каплиці Обителі оо. Студитів в Кастельґандольфо
і 28-го серпня, в каплиці Філії УКУ у Філядельфії.

Про молитовну злуку за душу Покійного просить —

донька РОМА НАВРОЦЬКА

Ділимося сумною вісткою, що в п'ятницю, 13 серпня 1982 р., з волі Всевишнього відійшла у Вічність у Баффало, Н. Й.

бл. п. АЛЕКСАНДРА ДМИТРІЮК з дому КРИНИЦЬКА

вдова по д-р Василеві Дмитріюк, з яким ділила тверду долю і віддану працю на рідній Холмщині, на Підляшші та на еміграції.

ПАНАХИДИ за душу Покійної були відправлені в похоронному заведенні Слотюк в суботу і неділю в год. 7-ій веч.

ПОХОРОН — в понеділок, 16-го серпня 1982 р. з української православної церкви св. Тройці на цвинтар св. Матвія.

Просимо про молитви за Її душу.

У глибокому смутку:

син — ВОЛОДИМИР ДМИТРІЮК з дружиною МИРОСЛАВОЮ
донька — ТАЇСА ПОТІЄНКО з чоловіком ЮРІЄМ
внучка — ЗІНА ГАЙДУЧОК з чоловіком ЮРІЄМ
внучка — ОЛЕНА КОЦУР з чоловіком ПЕТРОМ
внуки — НАТАЛЯ ДМИТРІЮК, ВАСИЛЬ ПОТІЄНКО, АНДРІЙ ДМИТРІЮК
та Родина в Америці і в Европі.

Біля 800 осіб взяло...

(Продовження зі стор. 1)

Вручено плякету секретареві 242-го Відділу Йосипові Чабанові за придбання останньо понад 100 нових членів. Нагороджено спеціяльною плякетою Івана Данківського, касира Окружного Комітету, за його віддану працю та опіку домом Округи. Також передано чек на 250 дол., призначених Фінансовою комісією під час 30-ої Конвенції для танцювального ансамблю з Українського клюбу св. Михаїла у Фраквіллі, Па. В імені танцювальної групи чек прийняла її директорка Марія Генчер, яка рівнож зложила подяку союзові за фінансову поміч. Відтак коротко вітали зібраних гостей Й. Лисогір, А.Гарас, як головна радна і голова сусідньої Лігай Веллійської Округи. Тут слід згадати, що майже всі відділи Округи Лігай-Веллі були заступлені на святі. Промовляв головний радний В. Пастушок, запевняючи, що буде віддано працювати для УНСоюзу. До слова була запрошена М.Кордуба, керівник Братської діяльности при УНСоюзі. Вона коротко інформувала про її завдання, а при тому запевнила членів Управи Округи, що дуже радо приїде до Філядельфії для нав'язання контактів з молоддю. Також союзовців вітав голова УСО „Тризуб" інж. І. Чижович.

В мистецькій частині присутні мали нагоду вже вдруге вітати молодих танцюристів з ансамблю при Українському клюбі св. Михаїла у Фраквіллі, Па. Це діти третього і четвертого покоління. Присутні щедро нагороджували їх оплесками за гарно виконані танці. Керівником, опікункою і душею танцювальної групи є М. Генчер. Вона вже з третього покоління, але як добра дружина і мати дітей задержує традиції, завчені від бабці і дідуня і тому дім є ведений в українському дусі.

Як звичайно в програмах союзових свят бувають різноманітні розваги, включно з виграваками вартісних нагород. Як вже було сказано, для танцюючих українські мелодії грала оркестра „Вечірня зірка" з Філядельфії. Для найменших були цікаві гри, якими керував заступник голови Округи інж. Іван Скіра. Були також представлені союзові піонери, а між ними 94-літній Микола Наконечний, основоположник 163-го Відділу „Єдність" у Філядельфії, заложеного 1918 року. Присутні щедро вітали відомого союзового діяча-піонера Михайла Колодруба з Істону, Па., якому у вересні сповниться 91 рік трудолюбивого життя. М. Колодруб, не зважаючи на свій „молодий вік", є дальше активним в союзовій праці. Він є почесним головою Лігай Веллійської Округи і не пропускає ні одних нарад в Окрузі. Він є також касиром 137-го Відділу в Істоні.

Проводячий святом С.Гавриш представив і інших гостей, а саме редакторів щоденника „Америка" д-ра Богдана Романенчука і Богдана Катамая. Він також привітав довголітнього обласного організатора на західні стейти Богдана Дейчаківського, який зараз мешкає в стейті Фльорида. Були привітані й представлені гості з Франції, Стефанія і Ран Дубений та Христина і Бред Спенсер з Сієтл, Вашінгтон.

Реасумуючи перебіг Союзового Дня філядельфійської Округи належить ствердити, що це було незвичайно вдале свято, яке принесло в першу чергу моральний успіх не лише Окрузі, але й цілості УНСоюзу, а також і матеріяльний зиск. „Це повинні взяти до уваги і інші союзові Округи і влаштовувати союзові зустрічі", — можна було почути в товариських розмовах.

Американський похорон у Золотниках

Микола Свачур, родом зі села чи містечка Золотники, розташованого по обох боках ріки Стрипи, прибув разом з дружиною по війні до Америки і замешкав у Чикаго. Ощадний, разом з дружиною працювали, доробився майна, — лише б жити і благоденствувати.

Та смерть, цей страшний косар, що не мина і царя, не минув і Миколу Свачура. У своєму заповіті св. п. Микола виявив бажання бути похованим у рідному селі над Стрипою, серед своїх. Вдова Миколи вирішила сповнити волю свого чоловіка. Похоронне заведення Музика й Син звернулося до совєтської амбасади в тій справі. Якщо б ішла мова про якунебудь іншу країну, справа була б полагоджена за 24 години. А коли мова про „суверенну УССР", де навіть у таких дрібних справах рішає Москва, то взяло півтора року, доки бюрократія дала дозвіл поховати Миколу в Золотниках.

Уміжчасі совєтське начальство у Вашінгтоні радило спалити Миколу і попіл краще завезти в Україну.

Вдова не згодилася, мовляв, не так хотів Микола: „Він хотів мати похорон, домовину мали нести односельчани, то як же попіл хоронити?" А в додатку, — голосила вдова, — Як вона знатиме, що попіл туди довезуть. Його можуть викинути по дорозі або вже в Україні.

Без огляду на те, скільки це буде коштувати, хотіла ховати Покійного в Україні і казала: „Не хочу брати на себе гріха, хочу похорон зі священиком у рідному селі Золотниках!"

Св. п. Миколу поховали в Чикаго і його прах у сирій землі на цвинтарі парохії св. Миколая чекав півтора року на „бумагу" з Москви. Прийшов дозвіл і умови: амбасада вишле до Чикаго свою людину, яка мусить бути при ексгумації покійного. Кошти літака 1-ої кляси і готелю на два дні поносить вдова.

Відкрили домовину, покійник лежав, як живий, ненарушений. Обмили лице алькоголем, Микола, як живий. Начальство наказало підняти тіло, перевернути його на другий бік і ствердити, чи дно домовини „вигідне для небіжчика." Тоді перевернули вмерлого назад, закрили, запечатавши труну. Очевидно, перевіряли, чи нема у труні „контрабанди" чи чого іншого. Літаком привезли покійного до Львова, а звідти потягом до Тернополя, відтак — вантажним автом до Золотників.

Вдова просила погребника Музику, щоб він поїхав на похорон, бо хотіла бути певна, що Микола спочине у своєму селі і все буде так, як у його заповіті. Богдан, якому вдова рішила заплатити всі кошти, поїхав лише за половину коштів, бо хотів при тій нагоді відвідати село Криве, повіту Камінка Струмилова, звідки походить його батько Василь, і хотів бачити хату і обійстя, де жила його бабця і дідо. Сам він роджений в Америці. Похорон відбувся по традиції, як про це свідчить фільм, який він зняв з похоронів. Погребникові дозволили брати знімки, бо казали йому — „в нас демократія і свобода релігії"...

Домовину несли односельчани три кілометри з рідного дому покійного, де живе його дочка. На порозі підносили домовину три рази, прощаючи рідні пороги, кудою ходили його ноги. На подвір'ї була сила-силенна людей: всі городи, вулиці і сади були повні людей у день похорону 19-го вересня 1981 року.

Молодий 26-літник православний священик не йшов з процесією, а чекав на площі перед кладовищем. По похороні відбулися поминки в хаті, на обійсті і на городі. Яствія і питія не бракувало. І, твердить уродженець Чикаго Богдан Музика; що начебто не було „поліції чи міліції", жодних перешкод, а молодий священик є доказом, мовляв, що в Україні є теологічна семінарія. Таке враження з СССР виніс теж проповідник Біллі Ґреґем.

Чи така „свобода рухів" не була в пляні начальства? „Все можете фотографувати", — казали. „А що не можна знімати", — питав Богдан Музика. — „Не можна знімати бруду і біди, яка є всюди; є вона й у вас, в Америці". Україну треба бачити гарною, вдоволеною, заможною, вільною, - казали.

Треба ще додати, що селянам, які несли домовину, заплатили за труд. Вони щоправда хотіли безкоштовно маршувати три кілометри, але влада рішила так: ці люди звільняються з праці для держави і їм належиться „зарплата", бо в колгоспі їм забракне „трудоднів".

Погребник відвідав ще Тернопіль, Львів і рідне село батьків, де теж зробив багато світлин.

На зборах Окружного Комітету УНСоюзу у вересні Богдан Музика згодився висвітлити цей унікальний американський похорон в Україні, перший такого роду, бо досі подібного дозволу совєтська влада не давала. Але вперта вдова св. п. Миколи Свачура чекала півтора року на дозвіл і діпняла свого — коштом 18-ти тисяч долярів.

Степан Куропась

БОРОТЬБА ЗА МОЛИТВИ ПО ПРИЛЮДНИХ школах і за інші можливості використовувати шкільні угіддя, приміщення чи державні фонди на релігійні справи дістала поразку в Мишиґені, коли в Ґренд Репідс федеральний суддя заборонив т. зв. „Приватний учнівський плян". Згідно з цим пляном шкільний дистрикт випозичав за винагороду площу в школах і дозволяв затруднити 450 учителів (деякі на повний час, деякі на часткове затруднення) на науку 10,000 учнів з приватних, тобто католицьких, лютеранських та інших християнських шкіл, на тій підставі, що це „неконституційне", бо порушує принцип розділення держави і Церкви. Ці 10,000 учнів, найбільше з католицьких шкіл, навчалися предметів, що недоступні з певних причин, переважно фінансових, в школах парафіяльних та загально-приватних. Цю програму фінансував федеральний Уряд в сумі 6 мільйонів долярів. Невідомо, чи справа дійде до Верховного Суду.

ІЄРАРХІЯ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В Арґентині звернулася формально до військової хунти з домаганням, щоб вона сказала народові, де поділися тисячі арґентинців в 1970-их роках під час конкуренційної боротьби військовиків проти скрайньо-лівих організацій і підпільних груп. В обережно зредаґованому документі, опублікованому в Буенос Айресі після заключної сесії конференції католицьких єпископів, говориться, що арґентинський нарід має право знати, де поділись тисячі людей і яка їхня теперішня доля. Крім того документ вимагає, щоб військова хунта знесла військовий стан і привернула свободу політичним партіям. Єпископська конференція рівночасно засудила взаємну боротьбу політичних партій і взаємне винищування.

ЦІНИ НА КАВУ ПАДАЮТЬ В ОСТАННІХ ЧАСАХ навіть для звичайних споживачів. Так нещодавно на 10 центів подешевшав фунт кави таких фірм: Максвелл, Юбен, Фолджерс. Інші фірми підуть також їхнім слідом, а тим часом вони вивчають „поведінку споживача" під тим оглядом.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЗМІНИ ЦІН ЗА ОГОЛОШЕННЯ
у щоденнику „Свобода" та у "Ukrainian Weekly"

З уваги на підвишку поштової оплати (понад 100%) за висилку „Свободи" та „Українського Тижневика", як також поважний зріст цін паперу та інших друкарських матеріялів, Адміністрація „Свободи" **БУЛА ЗМУШЕНА** піднести ціни оголошень, які ОБОВ'ЯЗУЮТЬ від дня **1-го КВІТНЯ 1982 р.**, а саме:

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 Інч через одну шпальту — за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки .... $ 6.00

1 Інч через одну шпальту — за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.) $10.00

Оголошення на 8 шпальт, без огляду на їх зміст по .... $10.00 за кожний інч.

Якщо до оголошення включається знімку — коштуватиме додатково:

Фоторепродукція на одну шпальту —— $ 8.00
Фоторепродукція на дві шпальти —— $10.00
Фоторепродукція на три шпальти —— $12.00

Оголошення на чергове число мусить вплинути до Адміністрації 2 дні перед появою числа.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В АНГЛОМОВНОМУ ТИЖНЕВИКУ UKRAINIAN WEEKLY (НЕДІЛЬНЕ ВИДАННЯ)

1 Інч через одну шпальту — за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки —— $ 6.00

1 Інч через одну шпальту — за праватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів, і т. д.) —— $10.00

Оголошення на чергове, недільне видання, мусить вплинути до Адміністрації до ПОНЕДІЛКА.

Телефонічно оголошень НЕ ПРИЙМАЄТЬСЯ, тільки у наглих випадках.

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

КОНСТАНТИН ШТИК, член УНС Відд. 126-го ім. св. Івана Хрестителя в Сиквіллі, Па., помер 17-го квітня 1982 року на 87-му році життя. Нар. 3-го червня 1895 року в Австрії. Членом УНС став в 1915 році. Залишив у смутку чотири дочки: Олену Федерін, Марію Леґтенс, Єлисавету Ґаллавей і Ольгу Стек; двох синів Івана і Миколу. Похорон відбувся на „Дір Крік Семетері" в Гарвік, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

КАТЕРИНА ЛЕГМАН, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н. Дж., померла 26-го квітня 1982 року на 93-му році життя. Нар. 7-го жовтня 1888 року в Україні. Членом УНС стала 1933 р. Залишила в смутку Вілляма Легмана і Теодора Лябор. Похорон відбувся 29-го квітня 1982 року на Українськім Католицькім цвинтарі в Говпловн, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Меланія Льоренс, секр.

ІВАН СРАДОМСКІ, член УНС Відд. 161-го ім. св. Василія в Ембридж, Па., помер 28-го березня 1982 року на 85-му році життя. Нар. 15-го червня 1897 року в Західній Україні. Членом УНС став у 1945 році. Залишив у смутку дружину Параскевію, сина Михайла 2 дочки 8 внуків і 5 правнуків; сестру Катерину в Україні. Похорон відбувся 31-го березня 1982 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Ембридж, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

МАРІЯ ТЕКЛЯ ШПІКУЛА, член УНС Відд. 221-го ім св. Стефана в Чікаго, Ілл., померла 13-го травня 1982 року на 47-му році життя. Нар. 19-го вересня 1934 року в Чікаго. Ілл. Членом УНС стала в 1956 році. Залишила в смутку матір Марію, сестер: Віру, Андрею і Любу. Похорон відбувся 14-го травня 1982 року на цвинтарі „Аур Леді оф Соррове" в Ленгорн, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

АНТІН ГУЛАДИК, член УНС Відд. 220-го ім. свв. Петра і Павла в Чікаго, Ілл., помер 1-го квітня 1982 року на 62-му році життя. Нар. 1919 року в ЗСА. Членом УНС став у 1939 році. Залишив у смутку дружину Антоніонетту і 5 дітей: Анетту, Ріту, Івана, Антона і Данила. Похорон відбувся 5-го квітня 1982 року на цвинтарі Св. Марії в Евергрін Парк, Ілл.

Вісна Йому Пам'ять!
Секретар.

ДМИТРО КАЧАЛА, член УНС Відд. 114-го ім. св. Володимира в Чикаго, Ілл., помер 3-го квітня 1982 року на 83-му році життя. Нар. 5-го березня 1899 року у Львові, Україна. Членом УНС став у 1958 році. Залишив у смутку дружину Валентину дочку Галину Сущик і двох внуків. Похорон відбувся на „Ґрінвуд Семетері" в Гат Спрінгс, Арк.

Вічна Йому Пам'ять!
Ольга Бережан, секр.

МИХАЙЛО ОЛЗЕН, член УНС Відд. 270-го в Джерзі Сиңі, Н.Дж., помер 3-го липня 1982 року на 64-му році життя. Нар. в 1919 році. Членом УНС став в 1940 році. Залишив у смутку дружину Сару і двоє дітей. Похорон відбувся 7-го липня 1982 року на цвинтарі „Пайнловн Меморіял Парк" в Пайнловн, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
С.Островський, секр.

ПАВЛИНА М.ГОТЕНБРІНК, Член УНС Відд. 121 ім. св. Михаїла в Ромі, Н.Й., померла 15-го серпня 1981 року на 55-му році життя. Нар. 27-го липня 1926 року. Залишила в смутку мужа Карель, сина Карель, мол., дочку Роксану, дві сестри і трьох братів. Похорон відбувся 18-го серпня 1981 року на цвинтарі св. Івана в Ромі, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

ВАСИЛЬ БУМБАР, член УНС Відд. 127-го ім. св. Миколая в Баффало, Н.Й., помер 23-го березня 1982 року на 63-му році життя. Нар. 13-го лютого 1919 року в Гарайцю, Україна. Залишив у смутку дружину Марію; дочку Урсулю Шихлову; сестри Марію і Теклю; племінників і племінниць. Похорон відбувся 27-го березня 1982 року на цвинтарі св. Матея у Вест Сенека, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Марія А.Гаравус, секр.

АННА ФЕДЧАК, член УНС Відд. 236-го ім. „Вільного Козацтва" в Сейр, Па., померла 6-го березня 1982 року на 87-му році життя. Нар. в 1895 році в Ліску, Зах. Україна. Залишила в смутку дві дочки Анну Федчак і Софію Кузенко; двох синів Михайла і Филипа; троє внуків, племінників і племінниць. Похорон відбувся 9-го березня 1982 року на українському католицькому цвинтарі в Атенс Тавншіп.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ 22-го СЕРПНЯ 1982 РОКУ

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд. відбудуться о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо взяти чисельну участь. В неділю, 29-го серпня в Бавнд Бруку відбудеться Союзовий День, просимо також всіх членів до участи.. Чеки (дивіденди) просимо відібрати на зборах. Зміну адреси прошу подавати до фін. секретаря Відділу.

J. Blycha
82 Hartman Ave.
Garfield, N. J. 07026
Tel.: (201) 478-3554.

В. Марущак, рекр. секр.